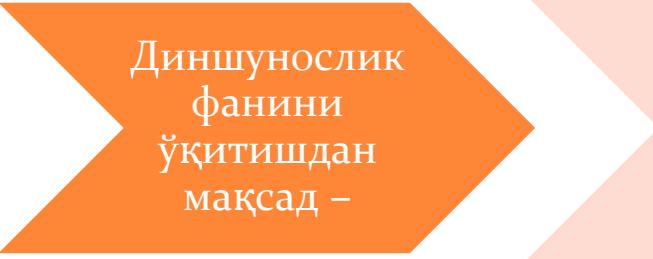

Диншунослик фанининг ПРЕДМЕТИ, МАҚСАДИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

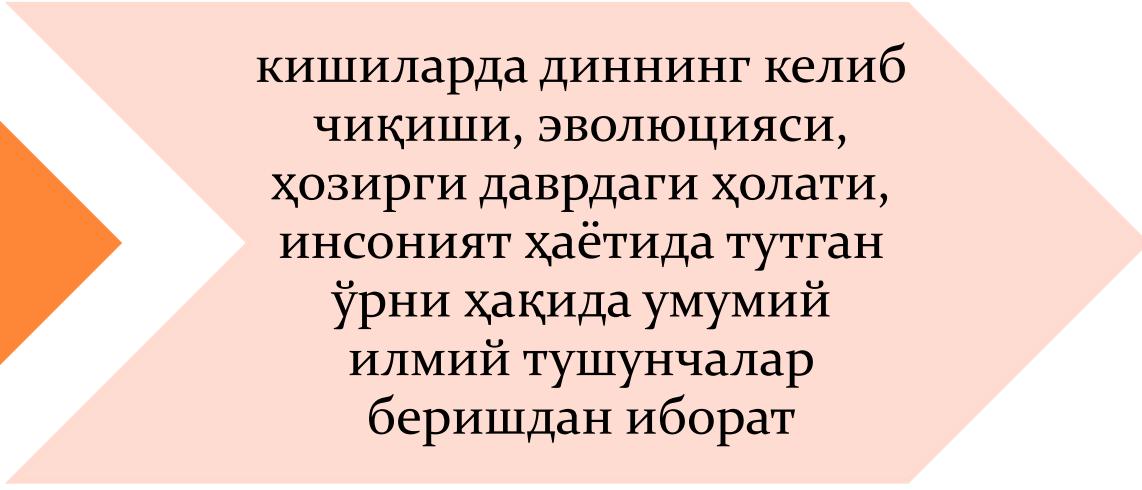
РЕЖА:

- 1. Диншунослик фанининг предмети, мақсади ва вазифалари
- 2. Диннинг илдизлари, диннинг асосий вазифалари
- 3. Диннинг асосий элементлари. Диний онгнинг структураси

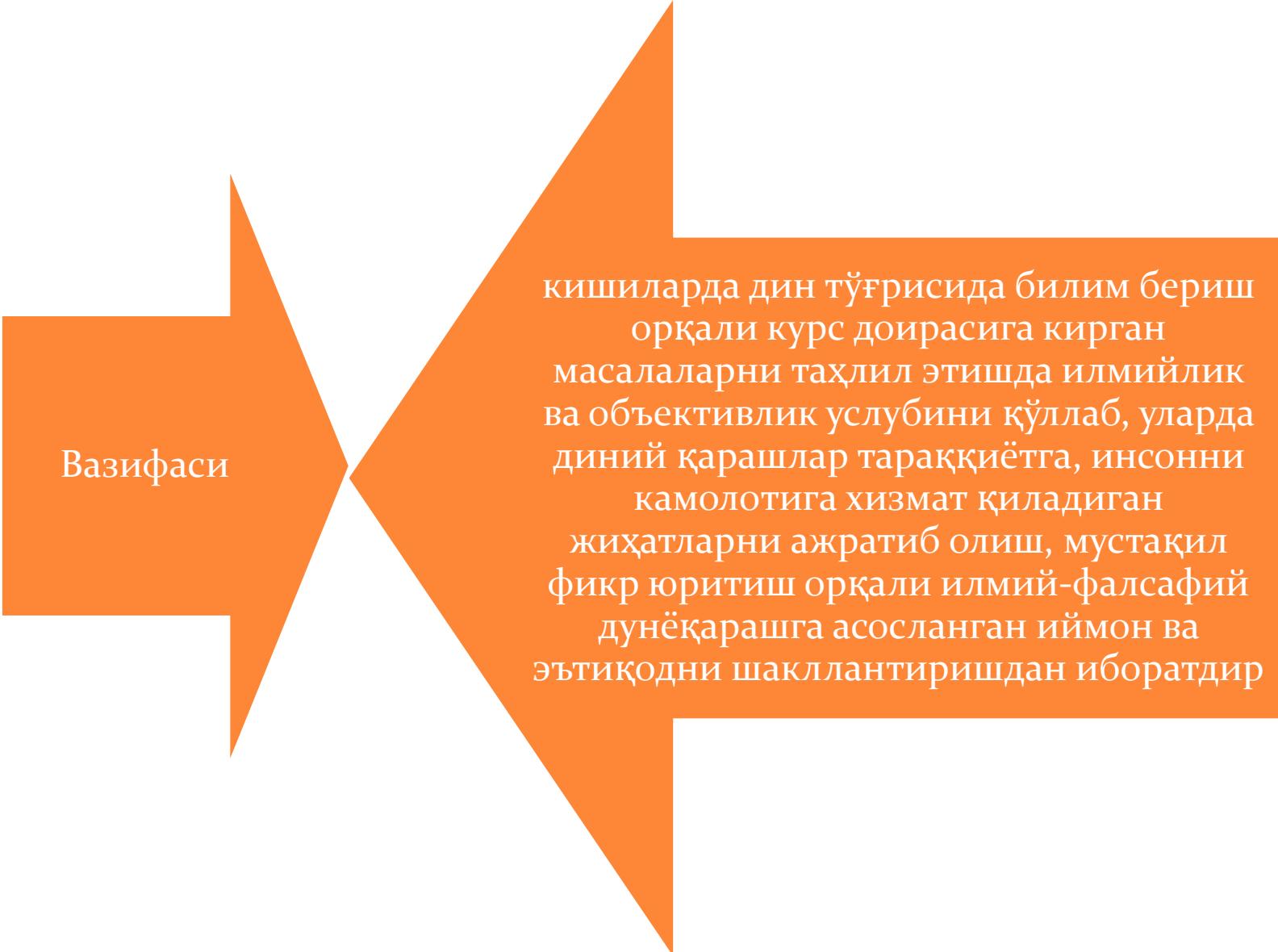

Диншунослик
фанини
ўқитишдан
мақсад –

кишиларда диннинг келиб
чиқиши, эволюцияси,
ҳозирги даврдаги ҳолати,
инсоният ҳаётида тутган
ўрни ҳақида умумий
илмий тушунчалар
беришдан иборат

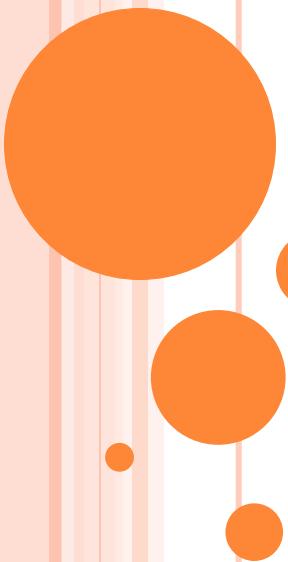
Вазифаси

кишиларда дин тұғрисида билим беріш
орқали курс доирасига кирган
масалаларни таҳлил этишда илмийлик
ва объективлик услугини қўллаб, уларда
диний қарашлар тараққиётга, инсонни
камолотига хизмат қиласиган
жиҳатларни ажратиб олиш, мустакил
фикр юритиш орқали илмий-фалсафий
дунёқарашга асосланган иймон ва
эътиқодни шакллантиришдан иборатdir

○ Ибтидоий дин шаклларидан тортиб то уруғ, қабила ва миллий динларгача, уларда жаҳон динларининг пайдо бўлиши ва ривожланишининг ижтимоий гносеологик (назарий билиш) ва психологик илдизлари мавжуддир. Ана шуларни ҳар томонлама тарихий далиллар асосида илмий таҳлил қилиш мазкур курсининг яна бир вазифалариданdir

ДИНШУНОСЛИК ФАНИНИНГ ВАЗИФЛАРИ:

-
1. Дин ва диний эътиқод ҳақида дунёвий, илмий тасаввур ҳосил қилишга ёрдам бериш;
 2. Дининг инсон ҳаётидаги ўрни ва мавқеига оид түғри тушунчани шакллантириш;
 3. Кишида онгида маънавий бўшлиқ ҳосил бўлишига йўл қўймаслик;
 4. Турли ғайриинсоний ва ғайритабий диний қарашлар шаклланинг олидини олиш

- *Диншунослик фанининг мазмуни талабаларда дин, унинг турли шаклари, таълимотлари, ўналишлари, мазҳаблари ҳақида тўғри илмий хуносалар чиқара оладиган, динийлик ва дунёвийлик муносабатларини асосли таҳлил қила оладиган илмий дунёқарашни шакллантиришдан иборат. Бунга эришишда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Қонун, Жиноят, Фуқаролик, Оила кодексларидаги дин ва виждон эркинлиги ҳақидаги кўрсатмалар, қоидалар дастуруламал бўлиб хизмат қиласи.*

- *Дин инсоният маънавий ҳаётиниң таркибий қисмидир. Ўзбекистон Республикасида зиёлилар олдига маънавий баркамол инсонни шакллантириш вазифаси қўйилган бир пайтда дин масаласини четлаб ўтиш мумкин эмас.*
- *Дин ва қонун ўзаро муносабатларини яхши билиш демократик жамият пойдеворини мустаҳкамлайди.*

- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва «Виждан эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги қонуни турли диний жамоа аъзоларининг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ҳақида тўла маълумот беради. Ўқувчиларда қонунга ҳурмат ҳиссини, ўзининггина эмас, бошқаларниң ҳам диний ҳис-туйғуларини ҳурмат қилиш, тушунишга ҳаракат қилиш, ўз шахсий фикрларини бошқа кишиларга тазийқ билан ўтказиш ғайриқонуний хатти-ҳаракат эканлиги, жамоат жойларида диний масалаларда зўравонлик, тажовузкорликка йўл қўймаслик дунёқарашини шакллантиради

- *Дин мұайян таълимотлар, ҳис-түйғулар, тоат-ибодатлар ва диний ташкилотлар фәолиятлари орқали намоён бўлади. У олам, ҳаёт яратилишини тасаввур қилишининг алоҳида тариқаси, уни идрок этиши усули, оламда инсоният пайдо бўлгандан то бизгача бўлган даврларни илоҳий тасаввурда акс этишидир. Дин комил инсонни тарбиялашда салмоқли тарбияловчи қудратга эга бўлган маънавий-ахлоқий кучdir*

Диннинг таркиби ва функциялари

Диннинг таркиби:

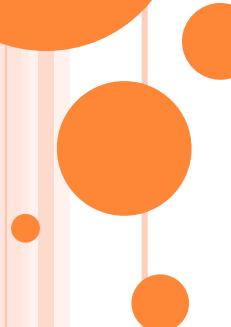
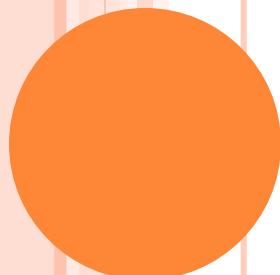
Диний онг (диний идеология(догматика, апологетика, ахлоқ ва илоҳиёт, амалий илоҳиёт) Ва

психология)

Маросимлар (қурбонлик ва сиғиниш)

Эътиқод

Диний ташкилотлар

- Диннинг вазифалари деганда унинг алоҳида шахс ва жамиятга таъсир қилиш йўли ва табиати назарда тутилади.
- Диннинг жамиятда бажарадиган ижтимоий, маънавий-руҳий вазифалари қўйидагилардан иборат:

- 1) Бириңчиси дунёқарааш, диннинг фалсафий-назарий вазифаси. Бу вазифа инсонга яшашдан мақсад, ҳаёт мазмуни, дорулфандо ва дорулбақо дунё масалаларига ўз муносабатини билдиришдан иборатдир.
- 2) Иккинчиси компенсаторлик ҳар қандай дин ўз эътиқод қилувчилари учун тўлдирувчилик, тасалли берувчилик вазифасини бажаради. Инсон ўз ҳаёти, турмуш тарзи, табиат ва жамият билан муносабатлари жараёнида ҳаётий мақсадларига эришиши иложсиз бўлиб кўрингандада, унда қандайдир маънавий-руҳий эҳтиёжга зарурият сезилади. Ана шундай эҳтиёж диний эҳтиёждир.

- 3) Учинчидан, муайян дин ўз таълимот тизимини вужудга келтиргач, ўзига эътиқод қилувчилар жамоасини шу таълимот доирасида сақлашга ҳаракат қиласи. Бу ҳодиса диннинг бирлаш тиравчилик-интеграторлик вазифаси деб аталади. Дин ҳамиша муайян ижтимоий, этник ва миллий гуруҳлар маънавий ҳаётининг ўз таъсирида бўлишига интилади. Бу таъсиринг мунтазамлигини таъминлаш мақсадида дин халқларнинг ижтимоий ҳаётига, ахлоқий муносабатларига, шунингдек адабиёти ва санъатига ҳам таъсир ўтказади.

- 4) Тўртинчидан, ҳар бир дин ўз қавмлари турмушини тартибга солиб, назорат қилувчилик (регулятивлик) вазифасини бажаради. Динлар ўз урфодатларининг, маросим ва байрамларининг қавмлари томонидан ўз вақтида, қатъий тартибга амал қилга ҳолда бажарилишини шарт қилиб қўяди

- 5) Бешинчиси,
- диннинг **легитимловчилик-қонунаштирувчилик** вазифаси.

Диннинг бу вазифасини йирик америкалиқ социолог Талкотт Парсонс ишлаб чиққан. Унинг фикрича, «ҳар қандай ижтимоий тизим мұайян чекловларсиз мавжуд бўла олмайди. Бунинг учун у қонун даражасига кўтарилиган ахлоқ меъёрларини ишлаб чиқиши керак. Дин бундай меъёрларни қонунаштирибгина қолмай, уларга бўлган муносабатни ҳам белгилайди».